

НАРЕДБА за изискванията за опазване на почвите при употреба на утайки от пречистването на отпадъчни води за нуждите на земеделието

Приета с ПМС № 262 от 6.12.2000 г., обн., ДВ, бр. 101 от 12.12.2000 г.

Чл. 1. С наредбата се определят изискванията за опазване на почвите от замърсяване при употребата на утайки от пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води за нуждите на земеделието по начин, който предотвратява вредното им въздействие върху почвата, растенията, животните и хората и осигурява правилната им употреба.

Чл. 2. (1) Изискванията на наредбата се прилагат за:

1. утайки от пречиствателни станции за битови отпадъчни води и от други пречиствателни станции, третиращи отпадъчни води с физико-химичен състав, сходен със състава на битовите;

2. утайки от септични ями и други подобни съоръжения за пречистване на отпадъчни води;

3. утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води, различни от тези по т. 1 и 2.

(2) Наредбата не се отнася за употребата на утайки при запечатване и рекултивация на депа за отпадъци в случаите, когато не се предвижда употреба за нуждите на земеделието.

Чл. 3. (1) Утайките по чл. 2, ал. 1, т. 1 могат да се употребяват в земеделието при спазване изискванията на наредбата.

(2) Производителите на утайки по чл. 2, ал. 1, т. 2 предават утайките за третиране в пречиствателна станция за отпадъчни води.

(3) Утайките по чл. 2, ал. 1, т. 3 могат да бъдат употребявани за нуждите на земеделието, ако отговарят на изискванията по чл. 4, ал. 1, т. 4 от Закона за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ) и при спазване на изискванията на Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда (ЗОВВООС).

Чл. 4. При употребата на утайките за нуждите на земеделието се спазват следните ограничения:

1. концентрациите на тежки метали в почва, в която са употребени утайки, да не надвишават пределно допустимите концентрации (ПДК) по приложение № 1;

2. концентрациите на тежки метали в утайките, предназначени за употреба в земеделието, да не надвишават ПДК по приложение № 2;

3. максималните количества тежки метали, внасяни годишно, които могат да бъдат добавени в почви, предназначени за земеделски нужди, да не надвишават ПДК по приложение № 3.

Чл. 5. (1) Забранява се употребата на утайки в следните случаи:

1. когато концентрациите на един или повече тежки метали в почвата надвишават ПДК съгласно приложение № 1;

2. когато утайките представляват опасни отпадъци по смисъла на § 1, т. 4 от допълнителните разпоредби на ЗОВВООС;

3. когато концентрациите на един или повече тежки метали в утайките надвишават ПДК съгласно приложение № 2;

4. когато не са третирани;
5. без съгласието на собственика на земята.

(2) Забранява се употребата на утайки или предоставянето на утайки за употреба върху:

1. пасища или фуражни култури, ако пасищата ще се ползват за паша, а фуражите ще се прибират в срок, по-кратък от 1,5 месеца след употребата на утайките;

2. почви, върху които се отглеждат плодови и зеленчукови култури, с изключение на овощни дървета;

3. почви, предназначени за култивиране на овощни и зеленчукови култури, които са в директен контакт с почвата и се консумират в сурово състояние - за период 10 месеца преди и по време на събирането на реколтата.

Чл. 6. (1) Употребата на утайки в земеделието се извършва по начин, който да гарантира внасянето на утайки в почвата да не води до превишаване на ПДК на тежки метали в почвата.

(2) Изпълнението на изискванията по ал. 1 се осигурява чрез:

1. определяне на максималните количества утайки, изразени в тонове сухо вещество, които могат да се прилагат в почвата за единица площ годишно, спазвайки ПДК за тежки метали в утайка, съгласно приложение № 2, или

2. наблюдение на количествата тежки метали, внасяни в почвата с утайките на декар годишно, съгласно приложение № 3.

Чл. 7. Производителите на утайки осигуряват третиране на утайките преди предаването им на потребителите за употреба в земеделието.

Чл. 8. (1) Производителите на утайки са задължени след всяко изпитване да предоставят на потребителите информация за показателите по приложение № 4.

(2) Производителите на утайки са задължени да предоставят информацията по ал. 1 на Министерството на земеделието и горите за попълване на информационната система за земеделски и почвени ресурси по чл. 4, ал. 2 ЗОЗЗ.

Чл. 9. (1) Производителите на утайки са задължени да осигурят най-малко веднъж на всеки 6 месеца изпитване на утайките от акредитирани лаборатории по показателите съгласно приложение № 4.

(2) При възникване на промени в характеристиките на третираните отпадъчни води честотата на анализите се увеличава по предписание на компетентните органи.

(3) В случай че резултатите от изпитванията не се отклоняват с повече от 5 на сто в продължение на една година, компетентните органи могат да разрешат изпитванията на утайките да бъдат на 12 месеца.

(4) Вземането на проби и изпитването на утайки се извършва по методите съгласно приложение № 5.

Чл. 10. (1) Производителите и потребителите на утайки водят отчетни книги и изготвят и представят в регионалните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ) годишни отчети съгласно изискванията на Наредба № 10 от 1998 г. за реда за оформянето на документите относно отчета и информацията за управлението на дейностите по отпадъците (ДВ, бр. 151 от 1998 г.).

(2) Производителите на утайки регистрират:

1. количествата на произведените утайки и количествата, предавани за употреба;

2. състава и качествата на утайките във връзка с параметрите, посочени в приложение № 2;

3. вида на извършеното третиране по чл. 7, ал. 1;

4. имената и адресите на потребителите на утайките.

(3) Информацията по ал. 2 трябва да бъде на разположение на компетентните органи и се съхранява най-малко 10 години.

(4) Заедно с годишните отчети по ал. 1 производителите на утайки представят ежегодно в РИОСВ справка в 3 екземпляра, съдържаща информацията по ал. 2, в т. ч. за прилаганите методи за третиране и за резултатите от анализите на утайките.

Чл. 11. (1) Потребителите на утайки са задължени да осигурят изпитване на почвата от акредитирани лаборатории по показателите съгласно приложение № 6.

(2) Вземането на проби и изпитването на почвата е задължително преди първоначалната употреба на утайките и след това на всеки 5 години до окончателното прекратяване на употребата им.

(3) Вземането на проби и изпитването на почвите се извършват по методите съгласно приложение № 5.

(4) При промяна на собствеността на земеделски земи, върху които са употребени утайки, потребителите на утайките са задължени да информират новия собственик за задълженията по ал. 1.

Чл. 12. (1) Потребителите на утайки за нуждите на земеделието са задължени да регистрират:

1. количествата на употребените утайки;

2. местата за употреба на утайките;

3. състава и качествата на почвите във връзка с показателите, посочени в приложение № 4;

4. имената и адресите на производителите на утайките.

(2) Регистрите по ал. 1 трябва да бъдат на разположение на компетентните органи и се съхраняват най-малко 10 години.

(3) Ежегодно до 15 март на текущата година потребителите на утайки представят в Министерството на земеделието и горите справка в 3 екземпляра, съдържаща информацията по ал. 1 за предходната календарна година.

Чл. 13. (1) Употребата на утайки за нуждите на земеделието се допуска въз основа на разрешение по чл. 6, ал. 1, т. 3 ЗОЗЗ, издадено от специализираните органи на Министерството на земеделието и горите, и разрешение по чл. 37, ал. 1 ЗОВВООС, издадено от специализираните органи на Министерството на околната среда и водите.

(2) Преди издаване на разрешение за употреба на утайки компетентните органи трябва да установят, че съдържанието на тежки метали в почвата не надвишава нормите по приложение № 1.

(3) С издаваните разрешения компетентните органи определят изискванията и честотата на изпитване на почвите с оглед на съдържанието на метали в почвата преди употребата на утайки, количествата и състава на употребяваните утайки и други влияещи фактори, както и с оглед на наличните данни за характеристиките и хомогенността на почвите.

Чл. 14. При издаването на разрешение по чл. 13, ал. 1 за употреба на утайки се спазват следните изисквания:

1. утайките се употребяват по начин, отчитащ нуждите на растенията от хранителни вещества, така че качеството на почвата и на повърхностните и подпочвените води да не бъде влошено;

2. при прилагането на утайки върху почви с рН, по-ниско от 6, се взема предвид увеличената мобилност и достъпност на тежките метали за културите съгласно приложение № 1.

Чл. 15. Въз основа на информацията и регистрите по чл. 10 и 12 министърът на земеделието и горите съгласувано с министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването изготвят и внасят в Министерския съвет обобщен доклад за употребата на утайки в селското стопанство, който съдържа данни за употребените количества, за следваните критерии и за проблемите, свързани с употребата им.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Третирана утайка" е утайка, която е претърпяла биологично, химично или термично третиране, дългосрочно съхраняване или всеки друг подходящ процес, намаляващ значително нейната ферментационна способност и опасност за здравето, произтичащи от употребата ѝ.

2. "Земеделие" е отглеждане на всички видове земеделски култури, включително отглеждането им за нуждите на животновъдството.

3. "Употреба" е разпръскване на утайки върху почвата или всеки друг вид прилагане на утайки върху и в почвата.

4. "Потребители" са собствениците и ползвателите на земеделски земи, както и специализираните търговски дружества, които употребяват утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води.

5. "Производители" са лицата, при чиято дейност се образуват утайките по чл. 2, в т.ч. операторите на пречиствателни станции за отпадъчни води.

6. "Компетентни органи" са Министерството на земеделието и горите, Министерството на околната среда и водите и Министерството на здравеопазването.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Наредбата се приема на основание чл. 23 ЗОВВООС.

§ 3. Докладът по чл. 15 се изготвя до 31.XII.2005 г. и след това на всеки 4 години.

§ 4. Контролът по прилагането на наредбата се възлага на министъра на земеделието и горите, на министъра на околната среда и водите и на министъра на здравеопазването.

Приложение № 1 към чл. 4, ал. 1, т. 1

Пределно допустими концентрации на тежки метали в почвата (мг/кг сухо вещество в представителна проба, както е определено в приложение № 6, на почви с рН от 4 до 7)

№ по ред	рН*1	Пределно допустими концентрации (ПДК) мг/кг сухо вещество							
		олово	мед*2	цинк	кад-мий	ни-кел*2	хром	живак	арсен
1.	4	25	20	30	0.4	25	150	1	25
2.	5	40	40	60	0.8	35	170	1	25
3.	5.5	50	60	60	1	50	180	1	25
4.	6	70	120	200	1.5	60	190	1	25
5.	7 и >7	80	140	300	3	70	200	1	25

*1 Активната реакция (рН) на почвата се определя в суспензия, приготвена от 1 част почва и 2,5 части дестилирана вода.

*2 Компетентните органи могат да разрешат превишаване на посочените стойности при почви с рН, трайно по-високо от 7. Максималната определена концентрация на тези тежки метали не трябва да надвишава стойностите за рН=7 с повече от 50 на сто.

Приложение № 2 към чл. 4, ал. 1, т. 2
Пределно допустими концентрации на тежки метали в утайка,
предназначена за употреба в селското стопанство

Параметри	Пределно допустими концентрации (ПДК) мг/кг сухо вещество
Кадмий	30
Мед	1 500
Никел	300
Олово	1 000
Цинк	3 000
Живак	16
Хром	500
Арсен	30

Приложение № 3 към чл. 4, ал. 1, т. 3
Пределно допустими количества (ПДК) на тежки метали, които могат да бъдат
вносяни годишно в земеделски земи, средно за десетгодишен период

Параметри	Пределно допустими концентрации (ПДК) кг/ха/г.
Кадмий	0.15
Мед	12
Никел	3
Олово	15
Цинк	30
Живак	0.1
Хром	15
Арсен	0.2

Приложение № 4 към чл. 9, ал. 1
Изпитване на утайка

Изпитванията трябва да включват най-малко определяне на следните параметри:

- сухо вещество, органични съединения;
- рН;
- азот, фосфор и калий;
- кадмий, мед, никел, олово, цинк, живак, хром, арсен.

**Приложение № 5 към чл. 9, ал. 2
и чл. 11, ал. 2
Методи за вземане на проби и изпитване**

1. Вземане на почвени проби

Представителните почвени проби се получават при смесване на 20 съставни проби, равномерно покриващи площ до 40 дка, която се използва за същите цели.

Пробите задължително се вземат от слой 0 - 25 см, а ако дълбочината наслоя е по-малка от тази стойност, дълбочината на вземане на проби да не е по-малка от 10 см.

2. Вземане на проби от утайки

Пробите от утайки се вземат след третиране, но преди доставянето на потребителя и трябва да са представителни за произведените утайки.

3. Методи за изпитване

Изпитванията за тежки метали трябва да се извършват чрез извличане със силни киселини. Сравнителни методи са атомно-абсорбционна спектрометрия при граница за определяне за всеки метал не по-голяма от 10 на сто от съответната стойност за пределно допустими количества (ПДК).

Приложение № 6 към чл. 11, ал. 1
Показатели за изпитване на почвите

Изпитванията на почвите включват най-малко определяне на следните параметри:

- рН;
- кадмий, мед, никел, олово, цинк, живак, хром, арсен.